

VU Research Portal

Maternal resilience and parenting self-efficacy: A multi-method analysis of mediation and moderation effects

Cassé, J.F.H.

2015

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Cassé, J. F. H. (2015). *Maternal resilience and parenting self-efficacy: A multi-method analysis of mediation and moderation effects*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Veerkrachtige Moeders

Het moederschap biedt allerlei verschillende uitdagingen, zoals reageren op huilgeluiden van de baby en het krijgen van een tweede kind. Na bijna vier jaar onderzoek hebben we meer inzicht gekregen in hoe moeders met verschillende uitdagingen in het ouderschap omgaan. In deze nieuwsbrief delen we een aantal resultaten naar aanleiding van de promotie van Juliëtte Cassé.

In het onderzoek Generaties² volgen we jullie al een hele tijd. Dit heeft veel gegevens opgeleverd over de zwangerschap tot jullie kindje één jaar werd. Het was geweldig om bij de start van het onderzoek van Juliëtte te merken dat nog zoveel moeders enthousiast waren om na het eerste jaar te blijven meedoen. Het onderzoek staat en valt bij alle betrokkenen die zich sinds 2009 ontzettend hard hebben ingezet. Na Marije Verhage en Floortje Kunseler wordt Juliëtte Cassé de derde gepromoveerde wetenschapper die met Generaties² diepgaand inzicht heeft verkregen in ouderschap en opvoeding. Juliëtte haar proefschrift heeft zich gericht op de verschillende uitdagingen en moeilijkheden die moeders kunnen tegenkomen. Sommige moeders laten, ondanks moeilijkheden in het ouderschap, toch positieve uitkomsten in hun opvoeding zien. Deze moeders tonen veerkracht. Opvoedgedrag van moeders wordt beïnvloed door gedachten over hun eigen opvoedkwaliteiten, ook wel opvoedvertrouwen genoemd. Op dit moment is er al redelijk wat bekend over veerkracht in opvoedgedrag van moeders, maar nog niet over veerkracht in opvoedvertrouwen. Hoe komt het dat sommige vrouwen positiever blijven over hun rol als moeder dan andere vrouwen, ondanks dat ze soortgelijke moeilijkheden ervaren? In deze nieuwsbrief delen we met u nieuwe kennis over veerkracht in moeders.

Een huilende computer-baby

Eén van de eerste uitdagingen die ouders ervaren is het leren interpreteren van en reageren op de huilgeluiden van hun baby. Huilgeluiden van een pasgeboren baby zijn soms moeilijk te interpreteren, waardoor ouders met hun handen in het haar zitten. Wanneer een baby veel huilt of moeilijk te troosten is kan het opvoedvertrouwen dalen. Echter, niet alle ouders dalen evenveel. Om te onderzoeken waarom sommige ouders meer dalen in hun opvoedvertrouwen dan andere ouders hebben we een computertaak ontwikkeld waarbij we opnamen van een huilende baby lieten horen. Deze computertaak was gebruikt

Nieuwsbrief

als voorloper en oefentaak voor het Generaties² onderzoek, daardoor betrof het een groep ouders die kinderen hadden van 0 tot 6 jaar. De computertaak omvatte twee taken waarin ouders naar huilgeluiden luisterden. We vroegen deze ouders om eerst te luisteren naar een huilende baby om vervolgens te selecteren waarom de baby huilde. Na deze eerste taak ontvingen ouders ofwel een positieve reactie en een positieve aanmoediging voor de tweede taak of een negatieve reactie en een negatieve aanmoediging voor de tweede taak. Bij de tweede taak luisterden ouders weer naar huilgeluiden en gaven per huilgeluid aan wat ze zouden doen om het huilen te stoppen: niks doen, troosten of voeden. Bij een goede keuze stopte de baby met huilen, maar bij een verkeerde keuze stopte het huilen niet. **Niks doen, troosten of voeden?**

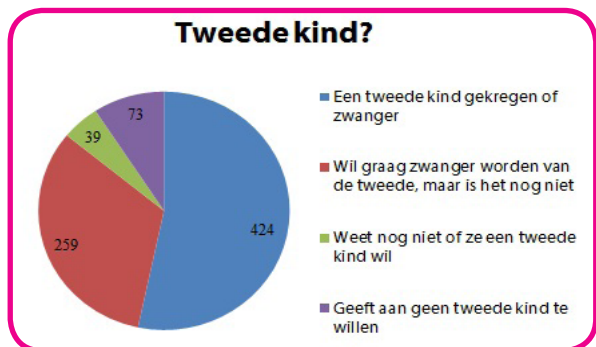
Maar, de computertaak was zo afgesteld dat bij sommige ouders tijdens de tweede taak de baby bijna altijd stopte met huilen, bij sommige ouders bijna niet stopte met huilen, en bij andere ouders soms wel en soms niet stopte met huilen. Het bleek dat het ontvangen van een positieve aanmoediging na de eerste taak huilgeluiden in combinatie met niet stoppen met huilen van de baby tijdens de tweede taak samen leidden tot de grootste daling in opvoedvertrouwen. Ouders met deze combinatie van ervaringen hadden minder veerkracht in hun opvoedvertrouwen dan andere ouders. Dit is belangrijke informatie voor hulpverlening aan ouders die moeilijkheden ervaren. De boodschap dat ouders de huilgeluiden van de baby goed zullen gaan interpreteren maakten hen juist minder veerkrachtig als de baby bleef huilen.

Een 2e kind of niet?

Het krijgen van een eerste kind zet het leven van ouders al op z'n kop. Ouders die twee of meer kinderen krijgen hebben hun handen er nog voller aan. Niet alleen kosten twee kinderen meer tijd en geld, ook moet nu de aandacht verdeeld worden over meerdere kinderen en wordt het nog lastiger om de balans te bewaren tussen gezin en werk. Alhoewel onderzoek heeft laten zien dat er veel veranderingen in en om het gezin zijn bij de komst van een tweede kind, is er weinig bekend over of opvoedvertrouwen tijdens de zwangerschap en het moederschap een rol speelt bij de beslissing om een tweede kind te krijgen. Toen de eerste kinderen gemiddeld 2 jaar en 3 maanden

waren vulden moeders op een vragenlijsten in of ze al een tweede kind hadden of mogelijk een tweede kind wilden. Wij vonden dat de meeste moeders een tweede kind kregen rond de tweede verjaardag van het eerste kind, namelijk van de 795 vrouwen die op dat moment meededen aan het Generaties² onderzoek waren 424 vrouwen zwanger of al bevallen van een tweede kind.

Ook bleek dat moeders met twee kinderen, tijdens de zwangerschap van hun eerste kind een wat hoger opvoedvertrouwen hadden dan moeders met één kind. Het is voor het eerst dat dit effect is aangetoond en daarom is er meer onderzoek nodig om te kijken waarom vrouwen met een lager opvoedvertrouwen tijdens de zwangerschap een grotere kans hebben om één kind te krijgen.

Moeders met een moeilijke jeugd

In samenwerking met het Nederlands Studiecentrum Criminologie en Rechtshandhaving (NSCR) heeft Julliette samen met andere onderzoekers ook gekeken naar opvoedvertrouwen van moeders die in hun adolescentie ongeveer een jaar in een justitiële jeugdinstelling verbleven. Deze moeders hebben een moeilijke jeugd gehad met onder andere emotionele, sociale en gedragsproblemen en onrust in hun omgeving. Onderzoek heeft laten zien dat sommige kinderen van moeders met een moeilijke jeugd in dezelfde mate problemen ervaren, maar andere kinderen doorbreken deze cyclus. Dit is dus ook een belangrijke vorm van veerkracht, omdat zij ondanks de moeilijkheden in hun jeugd het voor elkaar krijgen om positieve uitkomsten te laten zien. Deze positieve uitkomsten kunnen zijn op het gebied van school, vriendschappen en het uitblijven van crimineel of gewelddadig gedrag. Moeders spelen een belangrijke rol in het feit dat sommige kinderen de overdracht van problemen kunnen doorbreken. Onderzoek heeft laten zien dat sommige moeders met een moeilijke jeugd ondanks moeilijkheden in de huidige opvoedingssituatie, sensitief en warm opvoedgedrag kunnen laten zien, wat vervolgens een positieve uitwerking heeft op de kinderen. Maar er is weinig bekend over

veerkrachtig opvoedvertrouwen van moeders met een moeilijke jeugd. We vonden dat moeders met een moeilijke jeugd die meer conflict rapporteerden in hun gezinsleven ook een lager opvoedvertrouwen rapporteerden. Maar dit was alleen het geval voor moeders met een lage zelfcontrole. Moeders met een hoge zelfcontrole bleven een hoger opvoedvertrouwen houden ondanks conflict in het gezin. Moeders met een hoge zelfcontrole kunnen we daarom veerkrachtig noemen. Dit is erg belangrijke informatie, omdat zelfcontrole vergroot kan worden met een training of interventie. Het is dus mogelijk dat moeders meer veerkracht ontwikkelen wanneer zij moeilijkheden in de opvoedsituatie ervaren.

Hoe nu verder met deze resultaten?

Deze nieuwsbrief laat zien dat in allerlei verschillende uitdagende opvoedsituaties, opvoedvertrouwen een centrale rol speelt. Veerkracht van opvoedvertrouwen is belangrijk, omdat het laat zien dat ondanks moeilijke omstandigheden sommige moeders toch positieve uitkomsten laten zien. Informatie over hoe veerkrachtige moeders dat doen is nodig voor ondersteuning en interventies aan moeders. Uitdagingen in het ouderschap zijn onvermijdelijk en het is dan ook belangrijk om ouders hierin te begeleiden wanneer dit nodig is. Het volgen van gezinnen over een lange tijd is nodig om te kijken welke factoren bijdragen aan veerkrachtig opvoedvertrouwen in verschillende uitdagingen die ouders meemaken, zoals bijvoorbeeld de peuterschool of de puberteit maar ook bijvoorbeeld een scheiding van ouders. Ook voor groepen met meer of specifieke problemen is het belangrijk om beschermende factoren te onderzoeken, in ouders en kinderen, zodat de overdracht van problemen van ouders naar kinderen verminderd wordt. Door jullie bijdrage aan onderzoek is het mogelijk om meer te weten te komen over uitdagingen in de opvoeding, dit is ontzettend belangrijk! Graag zouden we jullie nog langer volgen, om nog meer te leren over de ervaringen van ouders en hun kinderen. Jullie ervaringen zijn belangrijk, omdat we hierdoor meer leren over de manier waarop moeders omgaan met uitdagingen in het ouderschap. Die kennis kan helpen om moeders beter te ondersteunen, vooral tijdens moeilijke fases of in uitdagende situaties in het ouderschap. Op die manieren worden niet alleen moeders veerkrachtiger, maar daarmee worden ook hun kinderen geholpen! Natuurlijk houden we jullie ook in de toekomst op de hoogte van de nieuwste resultaten.

Veerkracht van opvoedvertrouwen is belangrijk!

Contactgegevens

Tel: 020-598 9023

Mail: info@generaties2.nl

